

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 9 вересня 2026 р. № 1113

ПОРЯДОК

відшкодування неправомірних витрат та повернення невикористаної частини гранту головними партнерами/партнерами (резидентами)

1. Цей Порядок визначає механізм відшкодування неправомірних витрат, витрат, пов'язаних з фінансовими коригуваннями, та невикористаної частини гранту Європейського Союзу (далі — відшкодування гранту ЄС), що надається на безоплатній та безповоротній основі головним партнерам/партнерам (резидентам) для реалізації проєктів у рамках Дунайської регіональної програми (Interreg VI B), програми Interreg (Interreg VI-A) NEXT Польща — Україна, Програми Interreg (Interreg VI-A) NEXT “Румунія — Україна”, Програми Interreg (Interreg VI-B) NEXT “Басейн Чорного моря”, програми (Interreg VI-A) NEXT “Угорщина — Словаччина — Румунія — Україна”, програми Interreg (Interreg VI-C) Interreg Europe 2021—2027 та програми URBACT IV CCI 2021TC16FFIR001 (далі — програми Interreg та Interreg NEXT), які фінансуються та реалізуються на підставі Угоди про фінансування Дунайської регіональної програми (Interreg VI B) від 1 грудня 2023 р., Угоди про фінансування програми Interreg (Interreg VI-A) NEXT Польща — Україна від 1 грудня 2023 р., Угоди про фінансування Програми Interreg (Interreg VI-A) NEXT “Румунія — Україна” від 1 грудня 2023 р., Угоди про фінансування Програми Interreg (Interreg VI-B) NEXT “Басейн Чорного моря” від 1 грудня 2023 р., Угоди про фінансування програми (Interreg VI-A) NEXT “Угорщина — Словаччина — Румунія — Україна” від 1 грудня 2023 р., Угоди про фінансування програми Interreg (Interreg VI-C) Interreg Europe 2021—2027 від 20 грудня 2024 р. та Угоди про фінансування програми URBACT IV CCI 2021TC16FFIR001 від 5 лютого 2025 р. (далі — Угоди про фінансування програм Interreg та Interreg NEXT) на території України.

2. Терміни, що використовуються у цьому Порядку, вживаються у значенні, наведеному в Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами — членами, з іншої сторони, та додатках до неї, Порядку залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 153 “Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 8, ст. 340), Порядку функціонування системи управління та здійснення контролю за виконанням програм транскордонного, транснаціонального та міжрегіонального співробітництва Interreg та Interreg

NEXT, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2024 р. № 1268 “Про запровадження системи управління та здійснення контролю за виконанням програм транскордонного, транснаціонального та міжрегіонального співробітництва Interreg та Interreg NEXT” (Офіційний вісник України, 2024 р., № 102, ст. 6526; 2025 р., № 53, ст. 3689), Угодах про фінансування програм Interreg та Interreg NEXT та Бюджетному кодексі України.

3. Відшкодування гранту ЄС головними партнерами/партнерами (резидентами) здійснюється у разі виникнення однієї або кількох таких підстав:

невикористання частини попереднього фінансування гранту ЄС (у повному обсязі або частково) протягом визначеного строку реалізації проекту та/або відсутність підтвердження їх використання у відповідних звітних документах, поданих головним партнером/партнером (резидентом) відповідно до умов реалізації проекту;

встановлення факту неналежно витрачених коштів, які визнані такими, що здійснені з порушенням умов грантового контракту, зокрема витрат, здійснених не за цільовим призначенням або з порушенням правил, встановлених для відповідної програми, які не можуть бути компенсовані (вираховані) з подальших платежів гранту ЄС;

встановлення фінансових коригувань, зокрема спричинених порушеннями чинних правил видимості, прозорості та комунікацій, передбачених частиною шостою статті 36 Регламенту (ЄС) 2021/1059 Європейського Парламенту та Ради від 24 червня 2021 р., або публічних закупівель під час реалізації проектів у рамках програм Interreg та Interreg NEXT, відповідно до типів порушень та відповідних ставок фінансових коригувань, встановлених рішенням Європейської Комісії від 14 травня 2019 р.;

порушення норм права ЄС та/або законодавства України, які виникли внаслідок дій або бездіяльності головного партнера/партнера (резидента) і призвели або можуть призвести до завдання шкоди бюджету ЄС, в тому числі встановлені порушення, шахрайство, корупція або інші зловживання, які мали місце під час реалізації проекту відповідної програми;

дострокове розірвання грантового контракту/договору субсидіювання або одностороння відмова від його виконання, незалежно від причин такого розірвання чи відмови.

4. Механізм відшкодування гранту ЄС передбачає кілька етапів.

У разі наявності підстав для відшкодування гранту ЄС відповідно до пункту 3 цього Порядку відшкодування здійснюється на підставі надісланого органом управління головному партнеру відповідного запиту із зазначенням суми, перерахованої згідно з умовами грантового контракту/договору субсидіювання у рамках реалізації проекту відповідної

програми. У разі коли підстави для надсилання органом управління відповідної програми такого запиту виникли з вини партнера (резидента) проекту, головний партнер інформує про це партнера (резидента), який повинен повернути головному партнеру запитувану суму.

Відшкодування гранту ЄС на рахунок органу управління відповідної програми здійснюється головним партнером, на рахунок головного партнера — відповідним партнером.

Головний партнер/партнер (резидент) зобов'язаний забезпечити відшкодування гранту ЄС у строк, зазначений у запиті органу управління відповідної програми. У разі порушення строків відшкодування гранту ЄС може застосовуватися нарахування відсотків за прострочення (пені), якщо це передбачено умовами грантового контракту/договору субсидіювання. Пеня нараховується за період, що минув з дати здійснення платежу, визначеної органом управління відповідної програми, до дати фактичного здійснення платежу.

За сплату пені відповідає головний партнер/партнер (резидент), в частині діяльності якого виникли підстави для надсилання органом управління запиту щодо відшкодування гранту ЄС.

Ризики щодо курсової різниці та витрати на сплату банківських послуг, пов'язані з відшкодуванням гранту ЄС органу управління/головному партнеру, покладаються на головного партнера/партнера відповідно.

Головний партнер/партнер (резидент) має право надіслати запит органу управління відповідної програми щодо продовження строку відшкодування гранту ЄС з відповідним обґрунтуванням.

У разі коли головний партнер/партнер (резидент) є розпорядником бюджетних коштів, то відшкодування гранту ЄС здійснюється відповідно до умов грантового контракту/договору субсидіювання та/або партнерської угоди відповідної програми в межах встановлених бюджетних призначень, визначених в законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет) на відповідний рік.

Головний партнер/партнер (резидент), що немає статусу бюджетної установи, здійснює відшкодування гранту ЄС у межах цивільно-правових зобов'язань, а порядок такого врегулювання повинен визначатися у грантовому контракті/договорі субсидіювання.

У разі коли головний партнер/партнер (резидент) не здійснив відшкодування гранту ЄС у визначений строк відповідно до встановлених умов виконання програми, орган управління відповідної програми повідомляє про це Національному органу управління. Таке інформування зобов'язує країну-партнера відповідно до положень Угод про фінансування програм Interreg та Interreg NEXT забезпечити перерахування суми, що підлягає відшкодуванню, на єдиний банківський рахунок відповідної програми у відповідний строк. У разі наявності обґрунтованих причин строк

відшкодування гранту ЄС може бути продовжений за поданням Національного органу управління.

Національний орган управління у такому разі звертається з листом щодо організації забезпечення відшкодування гранту ЄС до бенефіціара (бенефіціарів) проекту відповідної програми, яким (якими) було надано лист про підтримку і заінтересованість у результатах проекту та згоду на провадження діяльності, зазначеної у контракті.

У разі коли головний партнер/партнер (резидент) належить до сфери управління міністерства чи іншого центрального органу виконавчої влади, Національний орган управління додатково звертається до відповідного органу (органів) щодо забезпечення відшкодування гранту ЄС.

Бенефіціар проекту відповідної програми організовує роботу щодо відшкодування гранту ЄС головним партнером/партнером (резидентом) та про результати інформує Національний орган управління.

У разі коли кілька бенефіціарів є заінтересованими в результатах реалізації проекту відповідної програми, вони разом організовують роботу щодо відшкодування гранту ЄС головним партнером/партнером (резидентом).

Якщо між центральним органом виконавчої влади та/або обласними, Київською міською держадміністраціями (військовими адміністраціями), іншим органом державної влади, що є бенефіціаром проекту відповідної програми, відповідним органом місцевого самоврядування та головним партнером/партнером (резидентом) виникає спір і його неможливо вирішити шляхом переговорів, спір вирішується в судовому порядку за встановленою підвідомчістю та підсудністю такого спору відповідно до законодавства України.

5.3 метою недопущення неповернення гранту ЄС у разі виникнення підстав, визначених пунктом 3 цього Порядку, наданого для реалізації проектів у рамках програм Interreg та Interreg NEXT:

головний партнер (резидент):

- несе загальну відповідальність за належне використання, облік та своєчасне відшкодування гранту ЄС, що надається для реалізації проекту згідно з правилами відповідної програми;

- за потреби визначає в партнерській угоді процедуру взаємодії головного партнера та партнера (партнерів) за проектом щодо відшкодування гранту ЄС;

- зобов'язаний вживати заходів для запобігання порушенням процедур використання гранту ЄС, передбачених для реалізації проекту, в тому числі шляхом здійснення належного контролю за діяльністю партнерів;

- зобов'язаний своєчасно інформувати бенефіціара про обставини, які можуть вплинути на належне використання чи неповернення гранту ЄС у рамках проекту, в тому числі в частині його реалізації партнерами;

партнер (резидент):

- зобов'язаний забезпечувати належне та цільове використання своєї частини гранту ЄС у межах реалізації проекту та дотримання вимог, передбачених правилами відповідної програми;

- несе відповідальність за відшкодування гранту ЄС головному партнеру в установлений строк;

- зобов'язаний своєчасно інформувати головного партнера та бенефіціара про обставини, які можуть вплинути на належне використання чи неповернення гранту ЄС;

бенефіціар:

- зобов'язаний своєчасно інформувати Національний орган управління про обставини, які можуть вплинути на належне використання чи неповернення гранту ЄС;

- забезпечує організацію роботи щодо відшкодування гранту ЄС головним партнером/партнером (резидентом) та сприяє відшкодуванню гранту ЄС.

6. Головні партнери/партнери (резиденти), які не забезпечили відшкодування гранту ЄС у разі виникнення підстав, визначених пунктом 3 цього Порядку, або які вчинили дії, пов'язані із встановленим шахрайством та/або корупцією під час реалізації проектів у рамках програм Interreg та Interreg NEXT, включаються до списку боржників, який складається Національним органом управління разом з Національним контролером, та не можуть брати участь у конкурсах проектних пропозицій в рамках програм співробітництва ЄС після 2027 року.

7. Бенефіціари проектів програм Interreg та Interreg NEXT протягом шести місяців з дня набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 9 вересня 2026 р. № 1113 “Про затвердження Порядку відшкодування неправомірних витрат та повернення невикористаної частини гранту головними партнерами/партнерами (резидентами)” розробляють план заходів з організації роботи щодо недопущення головним партнером/партнером (резидентом) неповернення гранту ЄС, наданого для реалізації проектів у рамках програм, а також відшкодування гранту ЄС у разі виникнення підстав, визначених пунктом 3 цього Порядку. План заходів повинен включати перелік конкретних заходів, визначення відповідальних осіб за їх виконання, встановлення строків виконання, а також опис механізму забезпечення підзвітності головного партнера та партнерів (резидентів) та моніторингу процесу реалізації проекту. Затверджений бенефіціаром план подається Національному органу управління та підлягає

щорічному оновленню з урахуванням результатів моніторингу реалізації проектів.

8. З метою запобігання виникненню підстав, визначених пунктом 3 цього Порядку, головний партнер/партнер (резидент):

зобов'язаний надавати інформацію про поточний стан реалізації проекту та копії необхідних документів на запит бенефіціара, а також сприяти та забезпечити повний доступ бенефіціару для вивчення стану реалізації проекту на місцях під час здійснення моніторингових візитів;

зобов'язаний надсилати бенефіціару копії матеріалів управлінської перевірки у п'ятиденний строк з дати їх затвердження.
